

VAIKAMS PALANKAUS SKAITMENINIO TURINIO, PASLAUGŲ IR PROGRAMŲ KRITERIJAI

Vertybės ir poveikis

Turinyje, kurį ketinate kurti, būtina nuo pat pradžių atsižvelgti į toliau apibūdintas **vertybes**, kurios atskleidžia, kokį **poveikį** turinys gali daryti vaikui.

Įvertinkite, koku mastu jūsų turinys, programėlė arba paslauga yra:

- **plečiantis galimybes** – leidžia vaikui jaustis užtikrintam ir kuo savarankiškiau vystyti savo gebėjimus saugioje skaitmeninėje aplinkoje;
- **patrauklus** – motyvuoja ir įkvepia vaiką;
- **skatinantis** – žadina vaiko smalsumą sužinoti daugiau;
- **saugus** – suteikia vaikui galimybę tyrinėti skaitmeninę patirtį su mažiausia rizika.

Kontrolinis sąrašas

Apsvarstykite pagrindus

- Pasirinkite tikslią amžiaus grupę
- Nustatykite tikslus
- Suplanuokite naudą vaikui

Pateikite aiškius ir skaidrius tikslus

- Kurdami turinį ir vartotojo sąsają pirmiausia turėkite omenyje pasirinktą amžiaus grupę.
- Atsižvelkite į visuotinai pripažintus atitinkamos amžiaus grupės vaiko gebėjimus (kognityvinius bei kalbos gebėjimus, socialines ir emocines normas), tačiau nepamirškite, kad kiekvienas vaikas yra individas, todėl atskiro vaiko gebėjimai gali labai skirtis.
- Apsvarstykite socialinį ir kultūrinį kontekstą.

Kurkite skatinančią skaitmeninę patirtį

- Planuokite ir kurkite kūrybiškus, interaktyvius, skatinančius, naujoviškus, įdomius ir (arba) edukacinius elementus bei savybes.
- Pateikite patrauklią vaizdinę medžiagą, kuri būtų tinkamai priskirta ir paženklinta. Atminkite, kad grafinė medžiaga, garsas (balsas, muzika ir garso efektai) bei vaizdo įrašai gali turėti didesnę poveikį nei tekstas.
- Įtraukite tinkamo sudėtingumo lygmens užduotis ir ypatybes, jei reikia, numatykite tinkamą grįžtamąjį ryšį ir atlygį.

Užtikrinkite galimybes naudotis

- Apsvarstykite, kaip turinys arba paslauga gali būti prieinami naudojant mobiliuosius įrenginius, taip pat įvairias platformas, naršykles ir operacines sistemas.
- Patikrinkite, ar naršymo struktūra patogi vartotojui, intuityvi ir pritaikyta tikslinės grupės motoriniams įgūdžiams ir gebėjimams.

- Suplanuokite turinį taip, kad vartotojai nepasiklystų svetainėje arba naudodami paslaugą ar programą – jie visuomet turi žinoti, kur yra, o jiems orientuotis turi padėti aiškiai paženklinėti naršymo elementai.
- Pateikite tokį URL adresą ir (arba) pavadinimą, kuris lengvai nukreiptų vaiką į nurodytą turinį, paslaugą arba programą ir, jei vaikas suklystų, įvesdamas URL, nenukreiptų jo į nepageidaujamus arba žalingus domenų, kuriuose būtų virusų ir reklamos.
- Naudokite gerai parašytą tekstą be klaidų, kuris būtų tinkamas tikslinei grupei.
- Užtikrinkite, kad vaikai nepasimestų ir galėtų lengvai grįžti į pradinį ekraną arba į ankstesnį skyrių. Suteikite jiems galimybę sekti, kur jie yra (pavyzdžiui, pažymint tašką žaidime arba pasakojime). Pasirūpinkite, kad norėdamas toliau skaityti arba tęsti žaidimą vaikas galėtų lengvai rasti tą patį turinį.

Kurkite neįgaliesiems pritaiktą ir integracinį turinį bei paslaugas

- Užtikrinkite, kad planuojant, tobulinant ir kuriant turinį arba paslaugą visos dalyvaujančios šalys atsižvelgtų į žmonių su regėjimo, klausos, judumo arba pažinimo negalia poreikius ir reikalavimus.
- Šiuo požiūriu apsvarstykite turinio ir paslaugų struktūrą, kalbą, tekstą, sakinę kalbą, garsą, vaizdus ir spalvas. Užtikrinkite, jog jie būtų parinkti taip, kad tiktų pagalbinėms technologijoms ir pateikite alternatyvius tekstus arba atributus.

Užtikrinkite turinio patikimumą

- Pasirūpinkite, kad turinys, paslauga arba programa atitiktų atitinkamus teisės aktus ar norminius dokumentus, pavyzdžiui, dėl nepilnamečių apsaugos, duomenų apsaugos, komercinių pranešimų, autorių teisių ir pan.
- Pateikite informaciją apie turinio teikėją arba kūrėją.
- Užtikrinkite, kad kontaktiniai duomenys būtų lengvai pasiekiami, o į užklausas būtų atsakoma per pagrįstą laiką.
- Užtikrinkite tikslų ir patikimą turinį, kuris būtų nuolat atnaujinamas ir peržiūrimas.
- Jei reikia, užtikrinkite, kad siūlomas turinys būtų teisingas, atnaujintas ir aktualus.
- Pateikite aiškią informaciją tėvams ir globėjams.

Pirmenybę teikite vaiko saugumo užtikrinimui

- Užtikrinkite, kad turinys nebūtų žalingas nepilnamečiams, t. y. kad jame nebūtų įžeidžiančios medžiagos ar kitų kenksmingų elementų (pavyzdžiui, pornografijos, rasistinio, smurtinio, įžeidžiamo, ksenofobinio turinio, nuotraukų ar vaizdo įrašų).
- Užtikrinkite, kad vaikai nebūtų nukreipiami į netinkamą turinį, t. y. į tokias išorines svetaines ar programas, kurių turinys netinkamas.
- Laikykitės saugaus dizaino principo ir nuo pat kūrimo proceso pradžios atsižvelkite į vaikų apsaugos internete aspektus.
- Sukurkite veiksmingą stebėjimo ir reguliavimo metodiką bei pateikite veiksmingus pranešimų teikimo mechanizmus, kuriuos būtų lengva rasti ir naudoti kreipiantis pagalbos ar patarimo arba norint pranešti ir užblokuoti potencialiai žalingą turinį, arba susisiekti.
- Apsvarstykite galimybę naudoti amžiaus kategorijos priemones, pateikiant elektroninius leidžiamo amžiaus ženklelius, kad tėvų kontrolės priemonėmis būtų lengviau tinkamai įvertinti turinį, paslaugą arba programą.

Turėkite omenyje, kad itin svarbu užtikrinti vaikų privatumą

- Užtikrinkite, kad būtų laikomasi privatumo apsaugos įstatymų.

- Nerinkite daugiau duomenų, nei būtina.
- Pateikite informaciją apie privatumo apsaugos priemones ir nuostatus, kuri būtų aiškiai matoma ir pateikta tikslinei grupei bei vaikų tėvams tinkama kalba ir forma.
- Jeigu vartotojų duomenys yra apdorojami arba jeigu diegiant programą, svetainę ar paslaugą ar jomis naudojantis reikia autorizacijos, tai turi būti aiškiai atskleista.
- Užtikrinkite, kad asmens duomenys būtų tvarkomi konfidencialiai, o išimtys (pavyzdžiui, prizo įteikimo atveju) būtų skaidrios ir būtų aiškiai pasakyta, kad vėliau duomenis bus ištrinti.
- Jeigu vaikai gali dalytis savo asmens duomenimis, turėkite omenyje, kad jie turi aktyviai patvirtinti tėvų sutikimą.

Jautriai naudokite socialinės žiniasklaidos elementus ir komunikacijos funkcijas, pavyzdžiui, socialinius tinklus, pokalbių kambarius, forumus, svečių knygas, vaizdo įrašų arba vaizdų dalijimosi platformas, pranešimų perdavimo priemones ir pan.

- Apsvarstykite galimybę pritaikyti konkrečias taisykles ir saugumo informaciją apie tai, kaip saugiai naudoti šiais funkcijas, jeigu jos būtų pasiūlytos (t. y. rekomendacijas arba interneto etiketo nuostatus bendraujant su kitais, informaciją apie asmens duomenų apsaugą, apsaugą nuo patyčių elektroninėje erdvėje ir pan.).
- Skatinkite vaikus prašyti tėvų sutikimo prieš sukuriant vartotojo paskyrą ir apsvarstykite, kaip tai būtų galima įgyvendinti registracijos metu.
- Užtikrinkite, kad būtų pateikti pranešimo mechanizmai, kuriuos paprasta rasti ir nesudėtinga naudotis (pavyzdžiui, pavojaus signalo mygtukas, skirtas tiems atvejams, kai vaikams reikia pagalbos, patarimo arba jie nori pranešti apie potencialiai žalingą turinį ar kontaktą).
- Užtikrinkite nuolatinį ir aktyvų vartotojų pateikto turinio stebėjimą bei užtikrinkite, kad būtų pašalintas visas turinys, kuris gali būti žalingas vaikams.

Jei taikytina, atsakingai kurkite tokius komercinius elementus kaip reklama, rėmimas, internetinė prekyba, programinės įrangos atnaujinimų pardavimas ir pan.

- Užtikrinkite, kad būtų laikomasi su vaikais susijusių teisės aktų ir norminių dokumentų nuostatų dėl reklamos ir komercinių elementų.
- Įvertinkite, ar komerciniai elementai, reklama ir internetinės prekybos funkcijos aiškiai atskirti nuo turinio, aiškiai atpažįstami, atitinkamai paženklinėti ir tinkami vaikų amžiui (pavyzdžiui, neturi būti alkoholio, cigarečių, plastinės chirurgijos, dietinių produktų reklamos arba galimybės juos įsigyti).
- Užtikrinkite, kad komerciniai pasiūlymai būtų aiškiai pateikti.
- Atsižvelkite į tai, kad programa nesūlytų galimybės leisti pinigų, nebent ji būtų pateikta apsaugotoje srityje ir tikslinei grupei būtų aišku, kad reikia paprašyti suaugusiųjų leidimo. Neraginkite vaikų pirkti papildomas funkcijas.
- Užtikrinkite, kad komerciniai elementai neapribotų vartotojo veiksmų kontrolės.
- Užtikrinkite, kad būtų nustatyta riba, kiek vaikai gali išleisti svetainėje, naudodamiesi programa arba paslauga.
- Užtikrinkite, kad mokėjimo metodams būtų reikalinga tėvų kontrolė.